LATVIJAS REPUBLIKAS FISKĀLĀS DISCIPLĪNAS PADOME

Reģ.nr. 90010248231; Smilšu ielā 1-512, Rīgā, LV-1050
tālrunis: (+371) 29178183; e-pasts: info@fdp.gov.lv; mājaslapa: http://fdp.gov.lv

Padomes sēdes protokols Nr. 7 (91)

Rīgā 2026.gada 02.novembrī

Sanāksmi vada:
Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētājs J.Priede

Piedalās:

Fiskālās disciplīnas padomes priekšsēdētāja vietniece	I.Šteinbuka
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	I.Golsts
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	A.Jakobsons
Fiskālās disciplīnas padomes loceklis	I.Kasjanovs
Fiskālās disciplīnas padomes locekle	I.Vasaraudze
Sekretariāts –	
Fiskālās disciplīnas padomes sekretārs	N.Malnačs
Fiskālās disciplīnas padomes makroekonomikas eksperte	V.Zaremba
Fiskālās disciplīnas padomes fiskālo risku eksperte	I.Verpakovska
Fiskālās disciplīnas padomes jurists	I.Jansone

Sanāksmi protokolē:
Fiskālās disciplīnas padomes juriste I.Jansone

2026.gada 02.novembra sanāksme sākas plkst. 13:00

Sanāksmes atklāšana – J. Priede

Fiskālās disciplīnas padomes (turpmāk – Padome) priekšsēdētājs Jānis Priede atklāj sanāksmi un izsludina sēdes darba kārtību.

1. Valsts kontroles revīzijas ziņojums un turpmākā sadarbība

Ziņo: N.Malnačs

Ziņojuma kopsavilkums: Saņemts oficiāls uzaicinājums no Valsts kontroles saistībā ar noslēgto revīziju par Latvijas Republikas konsolidēto 2025. gada pārskatu, kur Valsts kontrole ir pievērsusi uzmanību vienreizējiem izdevumiem valsts aizsardzībai un iekšējai drošībai, tostarp šo pasākumu atlasei, vienreizējā rakstura pamatojumam un piešķirtā finansējuma izsekojamībai. Valsts kontrole ir izteikusi vēlmi tikties ar Padomi klātienē, lai pārrunātu revīzijas secinājumus, kā arī valdībai sagatavotās rekomendācijas.

Diskusija: Padomes locekļi apspriež gaidāmo tikšanos. Tiek izteikts vienots viedoklis, ka šāda tikšanās ir ļoti lietderīga.
Saskaņojot tikšanās laikus, kā piemērotākais datums tiek noteikts 13. novembris, kad lielākā daļa dalībnieku būs pieejami. Kā alternatīva tiek apsvērts arī Valsts kontroles piedāvātais 12. novembris.

Padome n o l e m j:

1.1. Saskaņot un apstiprināt klātienes tikšanos ar Valsts kontroli 2026. gada 13. novembra dienas pirmajā pusē (kā alternatīvu nepieciešamības gadījumā saglabājot 12. novembri).

J.Priede – par;
I.Šteinbuka – par;
I.Vasaraudze – par;
A.Jakobsons – par;
I.Golsts – par;
I.Kasjanovs – par.

2. Par fiskālās disciplīnas ievērošanu un Saeimas lēmumu finansiālo segumu
Ziņo: Padomes priekšsēdētājs J. Priede.

Ziņojuma kopsavilkums: Vēlos vērst uzmanību uz atsevišķām Saeimas likumdošanas iniciatīvām, kuru finansiālā ietekme nav pilnībā salāgota ar pieejamajiem valsts budžeta resursiem. Šāda pieeja, ja tiesību akti tiek skatīti bez skaidri definētiem un stabiliem finansējuma avotiem, apgrūtina vidēja termiņa budžeta plānošanu un var radīt neparedzētus riskus valsts fiskālajai stabilitātei.
Likumdošanas iniciatīvas, kuras nav fiskāli neitrālas un kurām trūkst fiskāla seguma, nonāk pretrunā ar fiskālo disciplīnu un rada riskus vispārējās valdības budžeta deficītam un parāda ilgtspējai. Tas ilgtermiņā var vājināt Latvijas ekonomisko noturību pret nākotnes satricinājumiem un negatīvi ietekmēt valsts kredītreitingus un starptautisko ticamību.

Diskusija: Padome diskusijā identificē nopietnu sistēmisku trūkumu spēkā esošajā Saeimas kārtības rullī – Finanšu ministrijas atzinums tiesiski tiek nodrošināts tikai uz pirmo lasījumu. Otrajā un trešajā lasījumā var tikt iesniegti finansiāli priekšlikumi, kas būtiski maina likumā paredzētās izmaksas, taču uz galīgo balsojumu nevienam vairs nav atskaites punkta par reālo fiskālo ietekmi.

Padome uzsver savu neitrālo pozīciju – tā neapšauba politisko iniciatīvu un reģionālo jautājumu nozīmīgumu, bet uzrauga fiskālā tiesiskā ietvara ievērošanas principus. Lai novērstu šādas sistēmiskas kļūdas nākotnē, tiek rosināts vērsties ar vēstuli pie jaunievēlētās Saeimas un valdības vadītāja.

Padome n o l e m j:

2.1. Sagatavot oficiālu Padomes vēstuli un nosūtīt to valsts augstākajām amatpersonām: Saeimas priekšsēdētājam(ai), Saeimas Budžeta un finanšu (nodokļu) komisijas vadītājam(ai) un Ministru prezidentam, tiklīdz jaunās amatpersonas tiks nominētas.
2.2. Vēstulē vērst uzmanību uz iepriekšminētajām likumdošanas iniciatīvām un rosināt izmaiņas Saeimas kārtības rullī – paredzot, ka visiem priekšlikumiem, kas nonāk galīgā lasījumā un satur finansiālas izmaiņas, ir obligāti nepieciešams atkārtots, galīgais Finanšu ministrijas atzinums.
2.3. Padomes viedokli publicēt mājaslapā.

J.Priede – par;
I.Šteinbuka – par;
I.Vasaraudze – par;
A.Jakobsons – par;

I.Golsts – par;
I.Kasjanovs – par.

3. Padomes Stratēģijas un rīcības plāna 2026.–2028. gadam izskatīšana
Ziņo: N.Malnačs

Ziņojuma kopsavilkums: Saistībā ar notikušo vadības maiņu (Padomes priekšsēdētāja amatā stājoties Jānim Priedem) un nepieciešamību pielāgoties jaunajam, reformētajam Eiropas Savienības (ES) ekonomikas pārvaldības regulējumam, Padomei ir jāizskata un jāsagatavo apstiprināšanai darbības stratēģija nākamajiem trim gadiem. EK konsultants ir sagatavojis ziņojumu, kurā ir idejas stratēģija, kura ir vērsta uz trim galvenajiem pīlāriem: analītisko rīku ietvara sabalansēšana (mazāk aprakstoša makro, vairāk strukturālo elementu), institucionālā pēctecība un sekretariāta analītiskās kapacitātes un lomas stiprināšana, kā arī Padomes neatkarības un neitralitātes saglabāšana sabiedriskajā telpā. Savukārt N.Malnačs norāda, ka EK NFI funkcijas iedala 6 grupās un diskusiju rosina saskaņā ar šo funkciju sadalījumu.

Diskusijas gaita pa apakšpunktiem:

- Makroekonomiskās un budžeta prognozes: Padome vienojas, ka pašiem gatavot un uzturēt savus alternatīvos makroekonomiskos prognožu modeļus nav lietderīgi, jo tam ir zema pievienotā vērtība un tas prasītu nesamērīgus resursus. Tā vietā tiks saglabāts līdzšinējais, efektīvais formāts – Finanšu ministrijas sagatavoto prognožu apstiprināšana un neatkarīga viedokļa sniegšana, pamatojoties uz iesniegtajām prognozēm. Lai paplašinātu analītisko redzesloku un ieviestu jaunus viedokļus, nolemts organizēt plašākas diskusijas IKP darba grupas ietvarā, piesaistot arī komercbanku ekonomistus un akadēmiskā sektora pārstāvjus.
- Nodokļu ieņēmumu prognozēšanas rīks ir uzrādījis salīdzinoši augstu precizitāti, un nodokļu vizualizācijas *Power BI* rīks ir lielisks instruments sabiedrības informēšanai, tāpēc nepieciešams to turpināt.
- Fiskālā ilgtspēja zaļā kursa kontekstā un citi ilgtermiņa pētījumi: Padome pauž pamatotas šaubas par apjomīgu ilgtermiņa pētījumu un komplicētu modeļu lietderību, ko piedāvā Eiropas Komisijas (EK) tehniskās palīdzības projekts. Latvija ir maza un ļoti atvērta ekonomika, kur ilgtermiņa pieņēmumi ir objektīvi apšaubāmi un pakļauti pastāvīgiem ārējiem šokiem (neprognozējamas ES fondu plūsmas, zaļā kursa izmaiņas, kara ietekme). Tāpēc tiek rosināts šo EK instrumentu šobrīd neieviest. OECD ir izstrādājis vienkāršāku modeli *Edison*, kura pielietošana būtu lietderīgāka Latvijā. Piedevām ir pieejams pastāvīgs modeļa uzturēšanas atbalsts no OECD. Attiecībā uz zaļā kursa ieviešanas fiskālās ietekmes izvērtējumu un ietekmi un valsts fiskālo ilgtspēju, nepieciešams sagaidīt ES līmeņa vienošanos par nākamā perioda ES budžetu un attiecīgi Latvijai pieejamo finansējumu. Tad Padome lems, par ilgtermiņa fiskālās ilgtspējas ziņojuma sagatavošanu, izmantojot *Edison.*
- Politiku fiskālās ietekmes novērtējums: Konstatēts, ka Padomei, ņemot vērā tās mazo kapacitāti un sekretariāta lielumu, nav iespēju un vajadzības pilnībā pārņemt katra politiskā lēmuma izmaksu aprēķināšanu. Tiek nolemts saglabāt mācīšanās un testa režīmu sekretariāta iekšienē, lai attīstītu analīzes iespējas, bet neuzņemtos to kā jaunu funkciju.
- Fiskālās politikas tiesiskā ietvara kvalitātes un efektivitātes novērtējums: Jaunā ES direktīva un ietvars dod plašas interpretācijas iespējas. Padome vienojas, ka šajā nodaļā ir jāpadziļina analīze par tādām sistēmiskām problēmām kā: budžeta likuma un pielikumu struktūras caurskatāmība, informācijas pieejamība sabiedrībai, līdzekļu pārdales gada sākumā un programmas "Līdzekļi neparedzētiem gadījumiem" (LNG) izlietošanas dinamika. Konstatēts, ka daudzi izdevumi tiek ieprogrammēti un regulāri pārdalīti no LNG (piemēram, veselības vai sporta dotācijām), kas neatbilst

programmas tiesiskajai būtībai un būtu jāatspoguļo Uzraudzības ziņojumā. Tāpat šajā ietvarā iekļaujas Saeimas tendence pieņemt likumus bez finansējuma avotiem.

- Fiskālie riski un valsts kapitālsabiedrības: Padome turpinās novērtēt Finanšu ministrijas piedāvāto fiskālo riska rezervi, izteikt viedokli par specifiskiem riskiem (piemēram, *airBaltic* vai Uzturlīdzekļu garantiju fondu) un pastiprināti sekot valsts kapitālsabiedrību finanšu rādītājiem. Īpašs uzsvars stratēģijā jāliek uz analīzi par to, kādi riski reāli ir iestājušies iepriekšējos gados un kā valstī tiek (vai netiek) vadīta un mīkstināta šo risku ietekme.
- Sabiedrības informēšana un ziņojumu efektivitāte: Izvērtējot Padomes sagatavotos materiālus, tiek diskutēts par nepieciešamību turpināt atsevišķa ES fondu apguves progress ziņojuma gatavošanu, jo, tuvojoties pašreizējā ES fondu plānošanas perioda noslēgumam un pārejai uz nākamo plānošanas periodu, šāda ziņojuma aktualitāte varētu mazināties. Tiks saglabāti ikmēneša nodokļu un bilances pārskati, ceturkšņa makro apskati, parāda attīstības ziņojumi un ekonomikas cikla siltuma karte. Tiek plānots pāriet uz *Power-BI* vizualizācijas platformu un intensīvāk izplatīt analītiskos kopsavilkumus.
- Komunikācijas principi un neitralitāte: Padome vienojas saglabāt neitralitāti un neiesaistīties politisko izvēļu un prioritāšu diskusijās. Padome operē tikai ar skaitļiem un summām (fiskālo rāmi), bet neizsaka viedokli par to, kurām nozarēm budžeta samazināšanas gadījumā būtu jādod priekšroka (piemēram, skolotāju algām, mediķiem vai aizsardzībai). Tas ir valdības un Saeimas mandāts. Padomes uzdevums ir informēt par fiskālajiem faktiem un lēmumu iespējamām fiskālajām sekām, nevis kļūt par diskusijas vadītājiem un izvēļu noteicējiem.

Padome n o l e m j:

3.1. Atlikt un iesaldēt apjomīgo ilgtermiņa fiskālās ilgtspējas pētījumu un sarežģīto DSA modeļu izstrādi pēc EK parauga uz laiku, kamēr būs lielāka skaidrība par ES zaļā kursa izmaiņām un nākamā perioda ES budžetu. Turpmāko analīzi, kad tam būs piemēroti apstākļi, balstīt uz lietotājiem saprotamāku OECD EDISON modeļa bāzi.

3.2. Apstiprināt stratēģijas pamatprincipu – stingra neitralitāte, koncentrēšanās uz skaitļiem un summām, atsakoties no iesaistes politisko prioritāšu definēšanā.

3.3. Uzdot sekretariātam, izmantojot sanāksmē panāktās vienošanās un ārvalstu konsultantu rekomendācijas, sagatavot un noformulēt galīgo Stratēģijas un rīcības plāna (2026–2028) redakciju, lai to apstiprinātu Padomes decembra sēdē.

J.Priede – par;
I.Šteinbuka – par;
I.Vasaraudze – par;
A.Jakobsons – par;
I.Golsts – par;
I.Kasjanovs – par.

4. Uzraudzības un progresa ziņojuma formāts

Ziņo: N.Malnačs

Ziņojuma kopsavilkums: Iepriekšējās sēdēs Padomes locekļi izteica idejas par nepieciešamību pārskatīt UZ formātu. Padomes locekļiem tiek piedāvāts iepazīties ar Luksembur-

gas un Maltas NFI Uzraudzības ziņojumiem. Tāpat tiek piedāvātas EK konsultanta rekomendācijas UZ, kas fokusējas uz EK fiskālo nosacījumu ievērošanas uzsvaru, rekomendāciju uzsvēršanu u.t.t. Abu valstu piedāvātie ziņojumi pēc satura un formāta ir pietiekoši līdzīgi Padomes ziņojumiem, lai gan abām valstīm ir vairāk laika ziņojuma izstrādei, kas dod pamatu novērtēt, ka Padomes ziņojumam ir adekvāts formāts, kuru var papildināt ar EK konsultanta idejām.

Padome n o l e m j:

4.1. Papildināt UZ formātu ar EK konsultanta rekomendācijām.

J.Priede – par;
I.Šteinbuka – par;
I.Vasaraudze – par;
A.Jakobsons – par;
I.Golsts – par;
I.Kasjanovs – par.

2026.gada 02.novembra sanāksmi slēdz plkst. 16:00.

Padomes priekšsēdētājs J.Priede

Sēdes sekretāre I.Jansone

Padomes sekretāra vīza N.Malnačs

I.Jansone 29495878
Inga.Jansone@fdp.gov.lv